

کنترل پیش‌بین تابعی برای رده‌بندی تغییرات توان هسته راکتور آب سبک تحت فشار به کمک توابع لاگر و مدل کاهش‌یافته

حسن نصیری سلوکلو^۱، نوشین بیگدلی^۲

۱- دانشجوی دکتری، مهندسی برق، دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین، قزوین

۲- دانشیار، مهندسی برق، دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین، قزوین

* قزوین، صندوق پستی ۳۴۱۴۹۱۶۸۱۸ n.bigdeli@eng.ikiu.ac.ir

چکیده

در این مقاله به طراحی کنترل پیش‌بین تابعی مبتنی بر توابع لاگر برای رده‌بندی تغییرات بار راکتور آب سبک تحت فشار (PWR) موجود در نیروگاه‌های هسته‌ای پرداخته شده است. از آن جا که علی‌رغم کارآیی بسیار خوب کنترل کننده‌های پیش‌بین در صنعت، پیاده‌سازی آن‌ها برای سیستم‌های مرتبه بالای مقید، حجم محاسبات بالایی مطلوب، در این مقاله، طراحی کنترل پیش‌بین با حجم محاسبات نسبتاً پایین مورد نظر قرار گرفت. لذا، ابتدا مرتبه مدل PWR با استفاده از روش برش متعادل، کاهش داده شد. سپس، با توجه به حجم محاسبات نسبتاً پایین و کارآیی بالای کنترل کننده پیش‌بین تابعی، به طراحی کنترل کننده پیش‌بین تابعی مبتنی بر توابع لاگر پرداخته شده است. بدین منظور، با کمینه‌سازی انگرال مربع خطأ، پارامتر مقیاس‌بندی چندجمله‌ای لagger تعیین شده است. سپس به علت وجود محدودیت‌های مکانیکی، قیدهایی روی فرمان کنترلی و تغییرات فرمان کنترلی در نظر گرفته شده و برای حل مساله کنترل پیش‌بین مقید و طراحی فرمان کنترلی، از روش برنامه‌ریزی مربعی استفاده شده است. همچنین به منظور نشان دادن کارآیی روش پیشنهادی، پاسخ سیستم در حضور اختشاش بررسی شده است. نشان داده شده که با استفاده از کنترل پیش‌بین تابعی بر روی مدل مرتبه کاهشی، علاوه‌بر کاهش حجم محاسبات، کنترل توان هسته و رده‌بندی تغییرات بار در حضور اختشاش خارجی به خوبی انجام شده است.

اطلاعات مقاله

مقاله پژوهشی کامل

دراخیت: ۱۳ شهریور ۱۳۹۶

پذیرش: ۰۹ آذر ۱۳۹۶

ارائه در سایت: ۲۲ دی ۱۳۹۶

کلید واژگان:

کنترل پیش‌بین تابعی

کاهش مرتبه

برش متعادل

نیروگاه هسته‌ای

توابع لاگر

Predictive Functional Control for Tracking of Core Power Variations in Pressurized Water Reactor based on Laguerre functions and Reduced-Order Model

Hasan Nasiri Soloklo, Noshin Bigdeli*

Electrical Engineering Department, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran
* P.O.B. 3414916818, Qazvin, Iran, n.bigdeli@eng.ikiu.ac.ir

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper

Received 04 September 2017

Accepted 30 November 2017

Available Online 12 January 2018

Keywords:

Predictive Functional Control
Order Reduction
Balanced Truncation
Power Station
Laguerre functions

ABSTRACT

In this paper, the design of predictive functional controller based on Laguerre functions to track the load changes in Pressurized Water Reactor (PWR) nuclear power stations has been considered. Since, despite of out-performance of predictive controllers in industrial applications, their implementation implies high computational complexity for constrained large scale systems, in this paper, the design of model predictive controller with low computational complexity was considered. For this purpose, at first, the order of PWR model was reduced via Balanced Truncation method. Then, due to low computational complexity and high performance of predictive functional controllers, we dealt with the design of predictive functional controllers based on Laguerre functions. In this context, the Laguerre polynomial scaling parameter was determined by minimizing integral square error. Then, due to mechanical constraints, some specific constraints were applied to the control effort and its changes, and the Quadratic Programming method was used for solving the constrained model predictive control problem and consequently, designing the control effort signal. Also, in order to show the efficiency of the proposed core power control method, the system response in the presence of disturbance is investigated. It is shown that, by using predictive functional controller on a reduced order model, in addition to the decrease of the computation volume, the performance of the core power control to track load changes in presence of external disturbance is well done.

۱- مقدمه

نیروگاه‌های هسته‌ای در کنار نیروگاه‌های انرژی‌های فسیلی، بسیار مورد توجه قرار گرفته است [۱]. همچنین انرژی هسته‌ای نسبت به انرژی‌های تجدیدپذیر یکی از منابع مهم و اصلی تأمین برق می‌باشد. امروزه با توجه به مزایای زیاد انرژی هسته‌ای از قبیل پاک بودن و خطر کمتر برای محیط

Please cite this article using:

H. Nasiri Soloklo, N. Bigdeli, Predictive Functional Control for Tracking of Core Power Variations in Pressurized Water Reactor based on Laguerre functions and Reduced-Order Model, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 18, No. 01, pp. 299-306, 2018 (in Persian)

برای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:

www.SJTU.ir

سیستم ارائه شده است. به هر حال، علی‌رغم کارآیی این روش، با توجه به ابعاد وسیع بودن مدل PWR و همچنین حجم بالای محاسبات در طراحی کنترل پیش‌بین مقید، لزوم طراحی کنترل کننده پیش‌بین با حجم محاسبات کمتر احساس گردید. بدین منظور، در این مقاله طراحی کنترل کننده پیش‌بین تابعی براساس مدل کاهش یافته PWR انجام شد. کنترل کننده پیش‌نهادی، از یک سو از مزیت سادگی و حجم کاهش یافته محاسبات کنترل کننده پیش‌بین تابعی سود می‌برد و از یکسو با به‌کارگیری مدل کاهش یافته، حجم محاسبات کمتری را در پیش‌بینی خروجی‌های سیستم طلب می‌کند. لذا، نوآوری این مقاله را می‌توان به صورت زیر بیان نمود:

(الف) استفاده از روش برش متعادل [24] برای کاهش مدل برای سیستم راکتور آب سبک تحت فشار به عنوان یک سیستم مرتبه بالا جهت کاهش حجم محاسبات طراحی کنترل کننده پیش‌بین.

(ب) طراحی کنترل کننده پیش‌بین تابعی مبتنی بر توابع لآخر برای سیستم PWR، به عنوان یک روش کنترل پیش‌بین ساده، سریع، موثر و کاربردی جهت بهبود عملکرد سیستم حلقه بسته در زمینه‌های ردیابی سیگنال مرجع و حذف اثر اغتشاش.

(ج) تعیین پارامتر مقیاس بندی توابع لآخر با استفاده از کمینه‌سازی معیار انگرال مربع خطأ جهت تنظیم پاسخ گذراي سیستم حلقه بسته. در این مقاله، در بخش 2 به مدل‌سازی راکتور آب سبک تحت فشار پرداخته شده است. در بخش 3 تئوری کنترل پیش‌بین تابعی مبتنی بر توابع لآخر توضیح داده شده و سپس رهیافتی جهت طراحی کنترل کننده پیش‌بین نامقید و مقید ارائه شده است. در بخش 4 به شبیه‌سازی روش پیش‌نهادی پرداخته شده است. شبیه‌سازی در سه سناریو انجام شده است. نتایج به دست آمده نشان‌دهنده بهبود پایداری توان هسته در PWR‌ها در حضور کنترل کننده پیش‌بین مرتبه کاهشی می‌باشد. همچنین برای حالتی که از مدل مرتبه کاهشی استفاده شده است حجم محاسبات کاهش یافته در حالی که پاسخ سیستم همچنان مناسب است. همچنین کنترل کننده پیش‌نهادی قابلیت دفع اغتشاش و ردیابی مناسب و روودی مرجع را دارد.

2- مدل‌سازی راکتور آب سبک تحت فشار

برای مدل‌سازی راکتور آب سبک تحت فشار از معادلات سینتیک همراه با یک گروه از نوترون‌های تا خیری به همراه دو فیدیک از دمای سوخت و دمای خنک‌کننده استفاده شده است [25]. این مدل مبتنی بر مدل‌های دینامیک‌های نوترون، مدل‌های هیدرولیک گرمایی، و مدل‌های واکنش‌پذیری می‌باشد [26].

مدل دینامیک‌های نوترون براساس معادلات سینتیک با یک گروه نوترون تا خیری و پس از نرم‌سازی به جهت سادگی و سهولت محاسبات، در زیر داده شده است

$$\frac{dn_r}{dt} = \frac{\delta\rho - \beta}{\Lambda} n_r + \frac{\beta}{\Lambda} c_r \quad (1)$$

$$\frac{dc}{dt} = \lambda n_r - \lambda c_r \quad (2)$$

همچنین توان هسته با چگالی نوترون رابطه مستقیم دارد و به صورت زیر تعیین می‌شود:

$$P_a(t) = n_r P_0 \quad (3)$$

معادلات دیفرانسیلی دمای سوخت و دمای خنک کننده که در دسته مدل-های هیدرولیکی گرمایی قرار دارند، به صورت زیر می‌باشند:

$$\frac{dT_f}{dt} = \frac{f_f P_0}{\mu_f} n - \frac{\Omega}{\mu_f} T_f + \frac{\Omega}{2\mu_f} T_e + \frac{\Omega}{2\mu_f} T_e \quad (4)$$

فشار^۱ می‌باشد که با کنترل توان هسته تغییرات بار را دنبال می‌کند. چون راکتور آب سبک تحت فشار پیچیده و غیرخطی است، مدل‌سازی دقیق و طراحی مناسب سیستم کنترل توان هسته در آن‌ها بسیار مشکل می‌باشد. از همین رو دستیابی به عملکرد رضایت‌بخش توسط کنترل کننده‌های کلاسیک برای کنترل توان راکتور هسته‌ای بسیار سخت و مشکل می‌باشد [2].

در سال‌های اخیر کنترل توان هسته نیروگاه‌های هسته‌ای PWR بسیار مورد توجه قرار گرفته است و روش‌های مختلفی برای کنترل آن از قبیل استراتژی انحراف محور ثابت [3]، استراتژی مبتنی بر LQR/LTR [4]، روش مود لغزشی [6,5]، کنترل کننده‌ها و تکنیک‌های هوشمند [8,7]، روش‌های منطق فازی [10,9]، روش‌های تطبیقی [11]، شبکه عصبی مصنوعی [12]، سیستم‌های کنترل بهینه مقاوم [13]، و کنترل پیش‌بین مدل [14] ارائه شده است.

یکی از روش‌های توانمند ارائه شده توسط محققین برای کنترل توان هسته راکتور PWR کنترل پیش‌بین مدل می‌باشد. کنترل کننده‌های پیش‌بین با توجه به قابلیت مواجهه با فرآیندهای چند متغیره با تأخیر بالا، سیستم‌های ناکمینه فاز، سیستم‌های غیرخطی و تغییرپذیر با زمان محبوبیت فراوانی دارند [15-18]. با این وجود یکی از مشکلات کنترل پیش‌بین مدل حجم بالای محاسبات و سرعت پایین در طراحی فرمان کنترلی می‌باشد. از همین رو در این کار سعی شده است تا روشی جهت کاهش حجم محاسبات و افزایش سرعت طراحی فرمان کنترلی در کنترل پیش‌بین ارائه شود. کنترل پیش‌بین تابعی^۲ یکی از انواع کنترل کننده پیش‌بین است که ویژگی‌های حجم محاسبات پایین، سادگی طراحی و کارایی مناسب را به طور همزمان دارا می‌باشد [19] و به همین دلیل کاندید مناسبی برای کنترل سیستم‌های سریع به شمار می‌رود.

امروزه به علت بزرگ شدن و پیچیدگی اغلب سیستم‌ها، مدل ریاضی که برای تحلیل آن‌ها نیز در نظر گرفته می‌شود، دارای بُعد بالا و متعاقباً پیچیدگی زیادی است. تحلیل و طراحی دقیق سیستم‌های ابعاد وسیع، به پیچیدگی محاسبات، طولانی شدن زمان شبیه‌سازی و در نتیجه طولانی شدن زمان تحلیل و طراحی منجر می‌گردد. همچنین علاوه بر این مشکلات، به علت بُعد بالای سیستم و کنترل کننده، پیاده‌سازی کنترل کننده، تعمیر و نگهداری آن نیز پر هزینه و پیچیده می‌شود. یکی از بهترین و مؤثرترین رهیافت‌های ارائه شده برای غلبه بر چنین مشکل‌هایی، کاهش مرتبه سیستم است.

کاهش مرتبه سیستم اولین بار در سال 1965 توسط دیویسون [20] ارائه گردید و طی سالیان متمادی مورد توجه و بررسی بسیاری از محققین و داشمندان قرار گرفت [21]. روش‌های مبتنی بر الگوریتم‌های هوشمند جدیدترین روش‌های کاهش مرتبه می‌باشند [23,22].

روش برش متعادل ارائه شده توسط مور^۳ در مرجع [24]، یکی از معروف‌ترین و توانمندترین روش‌های کاهش مرتبه می‌باشد. در این مقاله، تنها به معرفی این روش و بررسی کارآیی آن بستنده شده و به طراحی کنترل کننده برای سیستم‌های ابعاد وسیع (کاهش یافته) پرداخته نشده است. از طرفی، کنترل PWR، به عنوان یک سیستم صنعتی در مراجع مختلف مورد توجه بوده است [14-3]. در [14]، طراحی کنترل کننده پیش‌بین برای این

¹ Pressurized Water Reactor(PWR)

² Predictive Functional Control (PFC)

³ Moore

غیرخطی PWR دست یافت.
با انتخاب $x = [\delta n_r \quad \delta c_r \quad \delta T_f \quad \delta T_l \quad \delta \rho r_r]$ به عنوان متغیرهای
حالت، $Z_r = u$ ورودی مدل فضای حالت و $y = \delta n_r$ به عنوان متغیر خروجی،
نمایش فضای حالت مدل خطی شده PWR به صورت زیر به دست می‌آید.

$$\begin{cases} \dot{x} = A_d x + B_d u \\ y = C x + D u \end{cases} \quad (11)$$

که در آن

$$A_d = \begin{bmatrix} -\frac{\beta}{\Lambda} & \frac{\beta}{\Lambda} & \frac{\alpha_f}{\Lambda} n_0 & \frac{\alpha_c}{2\Lambda} n_0 & \frac{n_0}{\Lambda} \\ \lambda & -\lambda & 0 & 0 & 0 \\ \frac{f_f}{\mu_f} P_0 & 0 & -\frac{\Omega}{\mu_f} & \frac{\Omega}{2\mu_f} & 0 \\ \frac{1-f_f}{\mu_c} P_0 & 0 & \frac{\Omega}{\mu_c} & -\frac{2M+\Omega}{2\mu_c} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$B_d = [0 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad G_r]^T$$

$$C = [1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 0]$$

$$D = 0$$

می‌باشد.

لذا با توجه به مقادیر پارامترها در جدول ۱، مقادیر ویژه ماتریس A_d برای نقاط تعادل مذکور به ترتیب به صورت ذیل می‌باشد:
 λx_{1e} = [523.08 -1.47 -0.24 -0.23 0] (12a)
 λx_{2e} = [-300.4 -1.3 -0.86 -0.12 0] (12b)
 که در آن، λx_{2e} و λx_{1e} به ترتیب بردارهای مقادیر ویژه ماتریس A_d مربوط به نقاط تعادل x_{2e} و x_{1e} هستند. با توجه به مقادیر ویژه به دست آمده، نقطه تعادل اول ناپایدار می‌باشد. در مورد نقطه تعادل دوم، با توجه به دینامیک سیستم، چهار مقدار ویژه در نیم صفحه سمت چپ قرار گرفته است. مقدار ویژه صفر ایجاد شده نیز، مربوط به دینامیک δ_{ρr} در معادله (8) است که یک رابطه خطی دکوبله، کنترل‌پذیر و پایدارپذیر است که در آن، تغییرات حالت به صورت مضربی از ورودی مدل گردیده است. لذا با توجه به قضیه خطی-سازی لیپاونوف، سیستم کلی، پایدار مرزی خواهد بود.

3- کنترل پیش‌بین تابعی با استفاده از توابع لاغر

3-1- توصیف مسیر سیگنال کنترلی

با توجه به تئوری کنترل پیش‌بین [28,27]، برای توصیف مسیر اختلاف سیگنال کنترلی آینده در افق کنترل می‌توان از توابع لاغر به عنوان دسته مهمی از توابع یکه متعامد گیسته استفاده نمود [17]. بنابراین برای یک مجموعه از توابع لاغر $l_1(k), l_2(k), \dots, l_N(k)$ داریم:

$$\Delta u(k_i + k) \approx \sum_{m=1}^N c_m(k_i) l_m(k) \quad (13)$$

که $\Delta u(k_i + k) = u(k_i + k) - u(k_i + k - 1)$ است که k_i زمان اولیه افق کنترلی و k لحظه نمونه‌برداری بعدی، N تعداد ترمومای مورد استفاده در بسط، $c_m, m = 1, 2, \dots, N$ ضرایب بسط می‌باشند. از این پس برای سادگی از نماد c_m به جای $c_m(k_i)$ استفاده شده است.

تبدیل Z تابع لاغر زمان گیسته به صورت زیر داده شده است [28]:

$$\Gamma_m(z) = \Gamma_{m-1}(z) \frac{z^{-1} - a}{1 - az^{-1}} \quad (14)$$

که در آن $\Gamma_1(z) = (\sqrt{1-a^2}/(1-az^{-1}))$ و a ضریب مقیاس‌بندی بوده که در آن $0 \leq a < 1$ است. مجموعه توابع لاغر دارای ویژگی‌های جالب بسیاری می‌باشد که یکی از مهم‌ترین این ویژگی‌ها تعامل می‌باشد

$$\begin{aligned} \frac{d T_l}{dt} &= \frac{(1-f_f)P_0}{\mu_c} n_r + \frac{\Omega}{\mu_c} T_f - \frac{(2M+\Omega)}{2\mu_c} T_l \\ &\quad + \frac{(2M-\Omega)}{2\mu_c} T_e \end{aligned} \quad (5)$$

معادله دیفرانسیلی واکنش‌پذیری به طور مستقیم به موقعیت میله بستگی دارد. همچنین واکنش‌پذیری δ_ρ دارای چندین مولفه از جمله دمای خروجی خنک کننده و دمای ورودی به راکتور می‌باشد.

$$\begin{aligned} \delta_\rho &= \delta_{\rho_r} + \alpha_f(T_f - T_{f0}) + \frac{\alpha_c(T_l - T_{l0})}{2} \\ &\quad + \frac{\alpha_c(T_e - T_{e0})}{2} \end{aligned} \quad (6)$$

در PWR ها دمای ورودی خنک‌کننده آب عموماً ثابت و در محدوده 300 درجه سانتی‌گراد پایدار می‌باشد. در نتیجه رابطه (6) را می‌توان به صورت زیر در نظر گرفت

$$\delta_\rho = \delta_{\rho_r} + \alpha_f(T_f - T_{f0}) + \frac{\alpha_c(T_l - T_{l0})}{2} \quad (7)$$

$$\frac{d \delta_{\rho r}}{dt} = G_r Z_r \quad (8)$$

متغیرهای ارائه شده در معادلات (1)-(8) در فهرست اصطلاحات به طور کامل معرفی شده‌اند. مقادیر نامی این پارامترها در جدول ۱ آورده شده است.

با توجه به معادلات (1)-(2) و (4)-(7) مشاهده می‌شود که بدليل ضرب δ_ρ در n_r معادلات به دست آمده غیرخطی می‌باشند. با توجه به مقادیر پارامترها در جدول ۱، سیستم PWR مورد بررسی دارای دو نقطه تعادل می‌باشد که به ترتیب در نقاط ذیل واقع شده‌اند:

$$x_{1e} = [0 \quad 0 \quad 300 \quad 300 \quad 0] \quad (9a)$$

$$x_{2e} = [1.15 \quad 1.15 \quad 705.75 \quad 318.24 \quad 0] \quad (9b)$$

بررسی پایداری این نقاط، با توجه به خصوصیات سیستم خطی شده PWR انجام خواهد گرفت. بدین منظور، با استفاده از قضیه اغتشاش آرام حول نقطه تعادل و با تعریف:

$$\delta n_r = n_r - n_{r0} \quad (10)$$

$$\delta c_r = c_r - c_{r0} \quad (10)$$

$$\delta T_f = T_f - T_{f0} \quad (10)$$

$$\delta T_l = T_l - T_{l0} \quad (10)$$

$$\delta \rho r = \rho_r - \rho_{r0} \quad (10)$$

که δ انحراف از نقطه تعادل و $T_{l0}, T_{f0}, c_{r0}, n_{r0}$ مقادیر متغیرهای

حالت سیستم در نقطه تعادل می‌باشند، می‌توان به مدل خطی از سیستم

جدول ۱ داده‌های مورد استفاده در شبیه‌سازی [14]

Table 1 Data used for simulation [14]

پارامتر	مقدار
$n_0(1)$	1 (m^{-3})
$n_0(2)$	0.5 (m^{-3})
$G_r(1)$	0.0145
$G_r(2)$	0.0145
P_0	2500 MW
λ	$0.15 s^{-1}$
μ_c	$(\frac{160}{9}n_0 + 54.002) MWsC^{-1}$
α_f	$(n_0 - 4.24) \times 10^{-5} C^{-1}$
β	0.006019
Ω	$(\frac{5}{3}n_0 + 4.9333) MWsC^{-1}$
f_f	0.92
M	$(28n_0 + 74) MWsC^{-1}$
α_c	$(-4n_0 - 17.3) \times 10^{-5} C^{-1}$
Λ	0.00002 s
μ_f	26.3 MWsC ⁻¹

$$AS_c(m) - S_c(m)\psi^T = A^m BL(0)^T - BL(m)^T \quad (23)$$

چون ψ یک ماتریس پایین مثلثی است، جواب ماتریس جبری معادله (23) با روش تکراری ستون به ستون یافته می‌شود.

به سادگی اثبات می‌شود که خروجی در زمان آینده با استفاده از تابع لاغر به صورت زیر می‌باشد.

$$y(k_i + m|k_i) = CA^m x(k_i) + \phi(m)^T \eta \quad (24)$$

که در آن $\phi(m)^T = \sum_{j=1}^{m-1} CA^{m-j-1} BL(j)^T$ است.

3-3- طراحی فرمان کنترلی ورودی مرتع زیر را در نظر بگیرید

$$r(k_i + m) = [r_1(k_i + m) \ r_2(k_i + m) \ \dots \ r_q(k_i + m)]^T \quad (25)$$

که $0 \leq m \leq N_p$ و N_p افق پیش‌بینی است. در کنترل پیش‌بین تابع هدف مناسبی که با کمینه‌سازی آن بتوان قانون کنترلی یافت که خروجی پیش‌بینی شده سیستم $y(k_i + m)$ را تا حد امکان به مسیر آینده ورودی می‌باشد و $b = 1 - a^2$ است.

$$J = \sum_{m=1}^{N_p} (r(k_i + m) - y(k_i + m|k_i))^T Q (r(k_i + m) - y(k_i + m|k_i)) + \sum_{m=0}^{N_p-1} \Delta u(k_i + m)^T R \Delta u(k_i + m) \quad (26)$$

که $Q > 0$ و $R > 0$ می‌باشند. با توجه به ویژگی یکه متعدد بودن توابع لاغر، می‌توان تابع هدف (26) را به صورت زیر بازنویسی نمود.

$$J = \sum_{m=1}^{N_p} (r(k_i + m) - y(k_i + m|k_i))^T Q (r(k_i + m) - y(k_i + m|k_i)) + \eta^T R \eta \quad (27)$$

$$\hat{\eta} = (\sum_{m=1}^{N_p} \phi(m) Q \phi(m)^T + R)^{-1} \times (\sum_{m=1}^{N_p} \phi(m) Q (r(k_i + m) - CA^m x(k_i))) \quad (28)$$

با استفاده از بردار بهینه $\hat{\eta}$ که در رابطه (28) تعیین شد، قانون کنترل پیش‌بین به صورت زیر به دست می‌آید.

$$\Delta u(k_i) = L(0)^T \hat{\eta} \quad (29)$$

پکی از ویژگی‌های کنترل پیش‌بین مدل قابلیت اجرا و پیاده‌سازی انواع قیود موجود در طراحی سیستم کنترل از قبیل قید مشتق اول متغیر کنترلی، قید بر روی دامنه سیگنال کنترلی و قید روی متغیرهای خروجی می‌باشد.

به طور کلی به علت محدودیت‌های مکانیکی، مانند بیشینه سرعت میله کنترل که 72 گام بر دقیقه است و محدوده موقعیت میله کنترل که از 0 تا 1 می‌باشد و همچنین نیاز میله کنترل به تقریباً 300 گام برای حرکت از 0 تا 1، مساله بهینه‌سازی موردنظر دارای قیدهایی می‌باشد [14]. در این مدل، با توجه به قیدهای بالا محدوده $u(k)$ و $\Delta u(k)$ به صورت زیر توصیف شده است:

$$\begin{cases} -0.004 \leq u(k) \leq 0.004 \\ -0.004 \leq \Delta u(k) \leq 0.004 \end{cases} \quad (30)$$

همان‌طور که مشاهده می‌شود معادله (30) قیدهای روی دامنه سیگنال کنترلی و قیدهای مشتق اول سیگنال کنترلی می‌باشد. در نتیجه مساله بهینه‌سازی نامقید (27) به مساله بهینه‌سازی مقید تبدیل می‌شود.

با استی باین نکته توجه نمود که تابع هزینه (27) به فرم مربعی می‌باشد و چون در تابع هزینه مربعی شرط بهینگی کاروش-کان-توکر¹ برقرار است، و با توجه به روش شبیه نزولی² به سادگی اثبات می‌شود که نقطه بهینه

$$\frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \Gamma_m(\exp(j\omega)) \Gamma_n(\exp(j\omega))^* d\omega = \begin{cases} 1 & m = n \\ 0 & m \neq n \end{cases} \quad (15)$$

که در آن * نشان‌دهنده مزدوج مختلط می‌باشد. با تعریف

$$l_m(k) = \Gamma_m(z, a)$$

بردار $L(k) = [\Gamma_1(z, a) \ \Gamma_2(z, a) \ \dots \ \Gamma_m(z, a)]^T$ را می‌توان به صورت

$$L(k+1) = [l_1(k) \ l_2(k) \ \dots \ l_N(k)]^T$$

و $L(k)$ در معادله (14) داده شده است.

$$L(k+1) = \psi L(k) \quad (16)$$

که در آن

$$L(0)^T = \sqrt{(1-a^2)} [1 \ -a \ a^2 \ -a^3 \ \dots \ (-1)^{N-1} a^{N-1}]$$

و

$$\psi = \begin{bmatrix} a & 0 & 0 & \dots & 0 \\ b & a & 0 & \dots & 0 \\ -ab & b & a & \dots & 0 \\ a^2 b & -ab & b & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ (-1)^{N-2} a^{N-2} b & (-1)^{N-3} a^{N-3} b & \dots & b & 0 \end{bmatrix}$$

می‌باشد و $b = 1 - a^2$ است.

3-2- پیش‌بینی

سیستم P ورودی و q خروجی با مدل فضای حالت زمان گسسته زیر را در نظر بگیرید:

$$\begin{cases} x_m(k+1) = A_m x_m(k) + B_m u(k) + \xi(k) \\ y(k) = C_m x_m(k) + \eta(k) \end{cases} \quad (17)$$

که متغیر حالت x_m دارای بعد n_1 می‌باشد. برای تعیین u مدل فضای حالت (17) به فرم مدل فضای حالت الحاقی زیر بازنویسی شده است [30]:

$$\begin{bmatrix} \Delta x_m(k+1) \\ \bar{y}(k+1) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} A_m & 0_1 \\ C_m B_m & I_{q \times q} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \Delta x_m(k) \\ \bar{y}(k) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} B_m \\ C_m B_m \end{bmatrix} \Delta u(k) + \begin{bmatrix} \xi(k) - \xi(k-1) \\ 0_2 \end{bmatrix}$$

$$y(k) = [0_m \ I_{q \times q}] \begin{bmatrix} \Delta x_m \\ \bar{y}(k) \end{bmatrix} + \eta(k) \quad (18)$$

که $0_1, 0_m$ و 0_2 به ترتیب ماتریس‌های صفر با ابعاد $q \times q$ و $q \times n_1$ $n_1 \times q$ می‌باشند. برای سادگی رابطه (18) به صورت $I_{q \times q}$ واحد با بعد q می‌باشد. زیر نشان داده شده است.

$$x(k+1) = Ax(k) + B\Delta u(k) + \xi(k) \quad (19)$$

که در آن A و B ماتریس‌های متناظر با ماتریس‌های رابطه (18) می‌باشند.

فرض کنید آینده مسیر کنترلی برای سیستم در زمان آینده m به صورت زیر باشد

$$\Delta u(k_i + m) = \sum_{i=1}^N l_i(m) c_i = L(m)^T \eta \quad (20)$$

که $c_1 \ c_2 \ \dots \ c_N$ $\eta^T = [c_1 \ c_2 \ \dots \ c_N]$ می‌باشد. بنابراین پیش‌بینی آینده متغیر حالت

به صورت زیر خواهد بود

$$x(k_i + m|k_i) = A^m x(k_i) + \sum_{i=0}^{m-1} A^{m-i-1} BL(i)^T \eta \quad (21)$$

یک جواب بسته برای جمع کاتولوشن به صورت زیر می‌باشد

$$S_c(m) = \sum_{i=0}^{m-1} A^{m-i-1} BL(i)^T \quad (22)$$

اثبات می‌شود که جمع کاتولوشن $S_c(m)$ برای هر $m \geq 0$ رابطه ماتریسی

¹ Karush-Kuhn-Tucker (KKT)

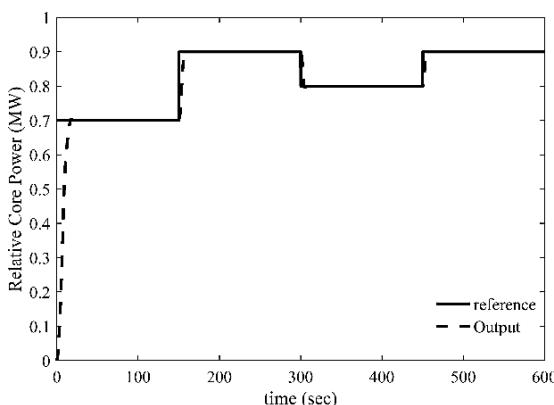
² steepest descent

جدول 2 مقایسه شاخص انتگرال مربع خطأ به ازای ضرایب مقیاس‌بندی مختلف

Table 2 Comparison of Integral Square Error Index for different scaling coefficients

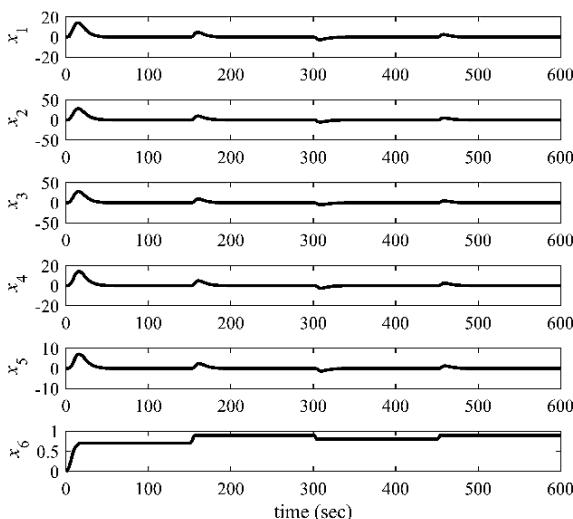
انتگرال مربع خطأ	ضریب مقیاس‌بندی
2.7595	$a = 0.1$
2.9137	$a = 0.2$
3.0851	$a = 0.3$
3.2781	$a = 0.4$
3.5020	$a = 0.5$
3.9664	$a = 0.6$
نایابدار	$a = 0.7$
نایابدار	$a = 0.8$
نایابدار	$a = 0.9$

افزایش می‌یابد. همچنین با افزایش N پیچیدگی سیستم افزایش یافته و حجم محاسبات به شدت افزایش می‌یابد. به همین دلیل در انتخاب پارامتر N باید مصالحه‌ای میان افزایش دقت و کاهش پیچیدگی و حجم محاسبات برقرار نمود. در این مقاله $N=5$ در نظر گرفته شده است. با توجه به جدول 2 مشاهده می‌شود که مناسب‌ترین پاسخ برای $a = 0.1$ به دست آمده است. در "شکل 2 تا 4" به ترتیب نمودار خروجی سیستم، نمودار حالت‌های سیستم و نمودار فرمان کنترلی برای پارامتر $a = 0.1$ ، $N=5$ نشان داده شده است.

Fig. 2 The relative core power output of proposed control system for the first scenario

شکل 2 خروجی توان نسبی هسته سیستم کنترل پیشنهادی در سناریوی اول

Fig. 3 حالت‌های سیستم برای سناریوی اول

شکل 3 حالت‌های سیستم برای سناریوی اول

بدست آمده از نوع جهانی می‌باشد [33].

4- نتایج شبیه‌سازی

برای تایید کارایی و توانمندی روش کنترل پیش‌بین کاهش مرتبه یافته پیشنهادی، ریدیابی تغییرات بار توسط توان هسته در نیروگاه PWR انجام شده است. داده‌ها و مشخصات مورد استفاده در شبیه‌سازی مدل راکتور آب سبک تحت فشار در جدول 1 ارائه شده است. همچنین پارامترهای کنترل پیش‌بین مدل از قبیل افق کنترلی، افق پیش‌بین و توابع وزنی به ترتیب 10، 20، 0.5 و 0.1 انتخاب شده است. انتظار داریم با استفاده از روش پیشنهادی تغییرات بار به خوبی توسط تغییرات توان دنبال شوند. در ادامه عملکرد سیستم کنترل پیشنهادی به منظور ریدیابی بار، در سه سناریوی بررسی شده است.

4-1- سناریوی اول) بررسی اثر ضریب مقیاس‌بندی تابع لاغر در

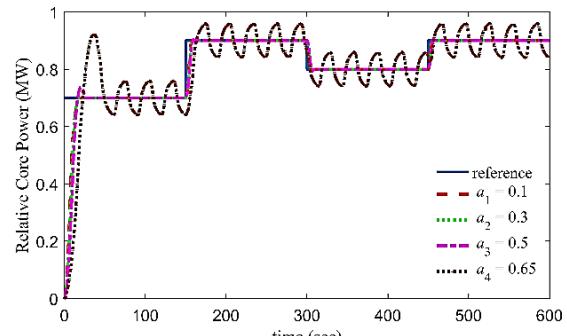
طراحی کنترل کننده پیش‌بین نامقید

یکی از پارامترهای تاثیرگذار در طراحی کنترل پیش‌بین محدود مبتنی بر تابع لاغر، ضریب مقیاس‌بندی تابع لاغر است که با a نشان داده شده است. در این بخش با تغییر این پارامتر و با در نظر گرفتن 5 ترم اول چندجمله‌ای لاغر، به بررسی نتایج به دست آمده توسط کنترل کننده پیش‌بین نامقید مبتنی بر تابع لاغر پرداخته شده است. با در نظر گرفتن ورویدی مرجع به صورت $70\% \leftarrow 80\% \leftarrow 90\% \leftarrow 90\%$ با تغییر ضریب مقیاس‌بندی a به طراحی کنترل کننده پیش‌بین محدود پرداخته شده است. در "شکل 1" نتایج به ازای $a = 0.1, 0.3, 0.5, 0.65$ رسم شده است.

با توجه به "شکل 1" مشاهده می‌گردد که با افزایش ضریب مقیاس‌بندی پایداری سیستم تضعیف می‌شود به گونه‌ای که در $a \geq 0.7$ سیستم نایابدار می‌شود. در جدول 2 با استفاده از شاخص انتگرال مربع خطأ به مقایسه نتایج به دست آمده به ازای ضرایب مقیاس‌بندی مختلف و $N=5$ به عنوان تعداد ترم‌های چندجمله‌ای لاغر پرداخته شده است.

همان‌طور که در [31] نشان داده شده است، ضریب مقیاس‌بندی با قطب غالب سیستم زمان پیوسته توسط رابطه $a \approx e^{-p\Delta t}$ مرتبط است که در آن بازه نمونه‌برداری سیستم زمان گسسته می‌باشد. همان‌طور که در جدول 2 و همچنین "شکل 1" مشاهده می‌گردد با افزایش a سیستم نایابدار می‌گردد.

ضعیفی می‌یابد به گونه‌ای که در $a \geq 0.7$ سیستم نایابدار می‌گردد. تعداد ترم‌های چندجمله‌ای لاغر که با N نشان داده شده است بیانگر تعداد ترم‌های مورد استفاده برای تعریف سیگنال کنترلی می‌باشد. در [31] نشان داده شده است با افزایش N درجه آزادی توصیف کننده مسیر کنترلی

Fig. 1 System output for different values of the scaling factor

شکل 1 خروجی سیستم به ازای مقادیر مختلف ضریب مقیاس‌بندی

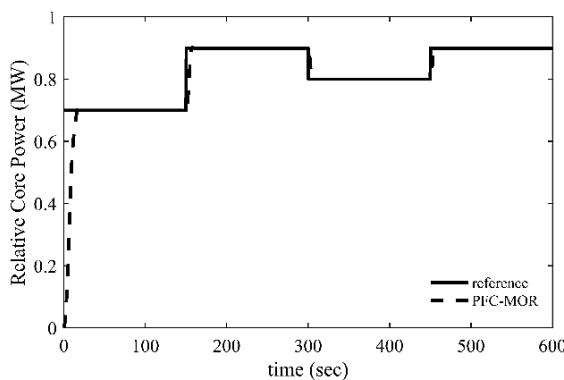

Fig. 6 The relative core power output of proposed control system for the second scenario

شکل 6 خروجی توان نسبی هسته سیستم کنترل پیشنهادی در سناریوی دوم

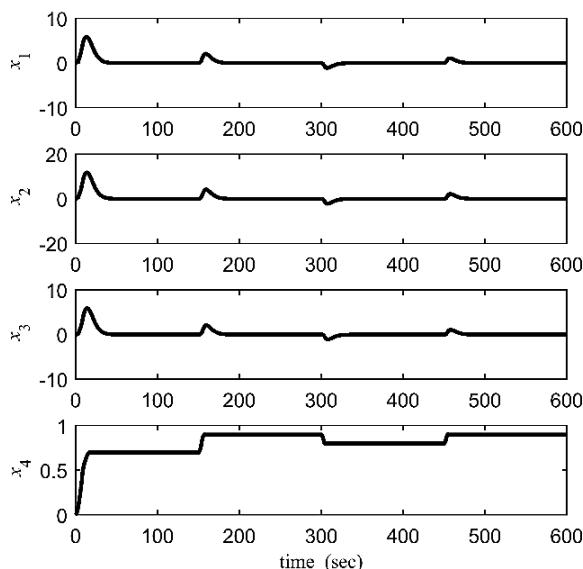

Fig. 7 States of system for the second scenario

شکل 7 حالت‌های سیستم برای سناریوی دوم

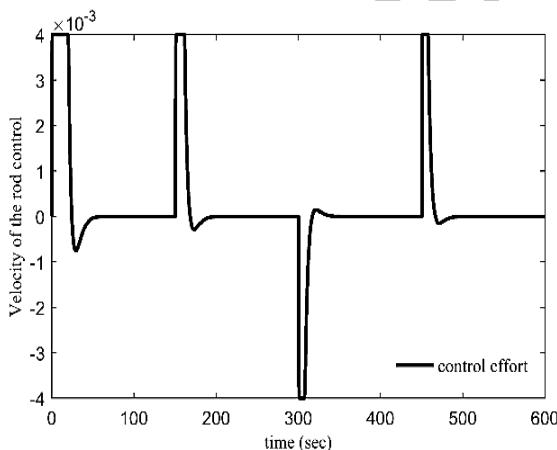

Fig. 8 Effort control signal for the second scenario

شکل 8 سیگنال کنترلی برای سناریوی دوم

کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید مرتبه کاهشی، نمودار حالت‌های سیستم و فرمان کنترلی مربوطه نشان داده شده است.

همان‌طور که مشاهده می‌گردد در "شکل 6" خروجی سیستم به خوبی ورودی مطلوب را دنبال می‌کند. همچنین با توجه به نمودار "شکل 8"

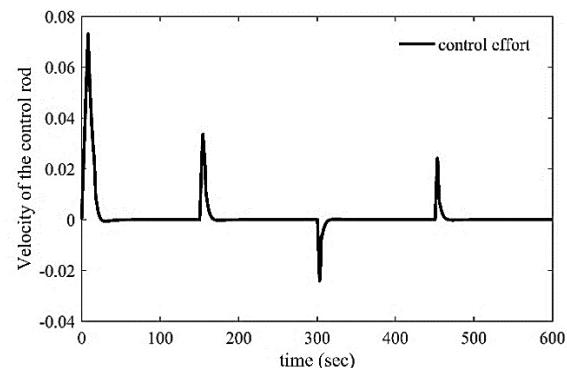

Fig. 4 Effort control signal for the first scenario

شکل 4 سیگنال کنترلی در سناریوی اول

همان‌طور که مشاهده می‌شود برای $a = 0.1$ و $N=5$ کنترل کننده پیش‌بین نامقید مبتنی بر تابع لاغر به خوبی به ردیابی ورودی مرجع پرداخته است.

4-2- سناریوی دوم) طراحی کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید مرتبه کاهشی

در این بخش ابتدا سیستم مرتبه کامل ارائه شده در قسمت 2 را توسط روش برش متعادل [24] کاهش داده و سپس کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید طراحی شده است.

برای تعیین مرتبه سیستم مرتبه کاهشی ابتدا نمودار مقادیر تکین هانکل سیستم مرتبه کامل رسم شده است.

با توجه به "شکل 5" مشاهده می‌گردد که مودهای 4 و 5 دارای انرژی سیار کمی می‌باشند و در نتیجه تاثیر چندانی روی سیستم ندارند و می‌توان از آن‌ها صرف‌نظر نمود.

بنابراین مرتبه سیستم کاهشی 3 در نظر گرفته شده است. با استفاده از روش برش متعادل و اعمال آن بر روی مدل توان هسته به مدل مرتبه کاهشی زیر دست می‌یابیم:

$$\begin{aligned} \dot{x}_r &= \begin{bmatrix} -0.7458 & 0.2566 & 0 \\ -0.2566 & -0.05127 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} x_r + \begin{bmatrix} -1.193 \\ -0.1549 \\ 17.93 \end{bmatrix} u \\ y &= \begin{bmatrix} -1.193 & 0.1549 & 0.05657 \end{bmatrix} x_r \end{aligned} \quad (31)$$

با توجه به مدل کاهش مرتبه یافته (31)، کنترل کننده پیش‌بین برای ردیابی ورودی مرجع برای حالتی که تغییرات سطح توان هسته مطلوب به صورت در "شکل 6-8" به ترتیب خروجی سیستم کاهش مرتبه یافته در حضور

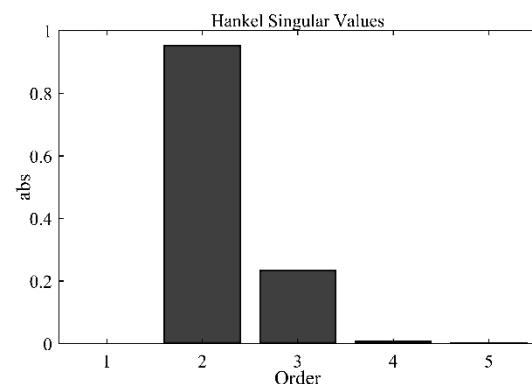

Fig. 5 Hankel Singular values of PWR system

شکل 5 مقادیر تکین هانکل سیستم PWR

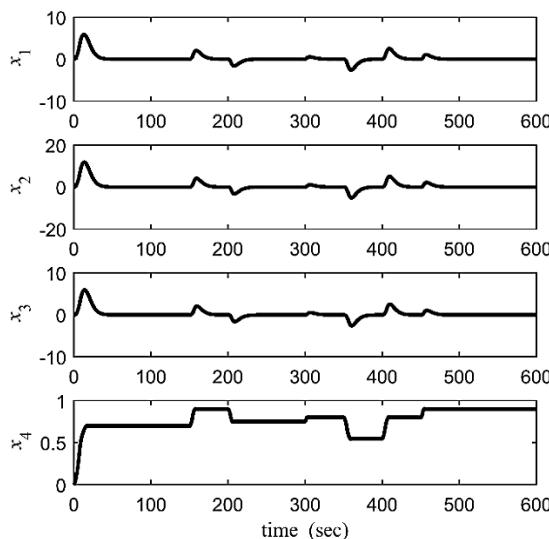

Fig. 11 States of system for the third scenario

شکل 11 حالت‌های سیستم برای سناریوی سوم

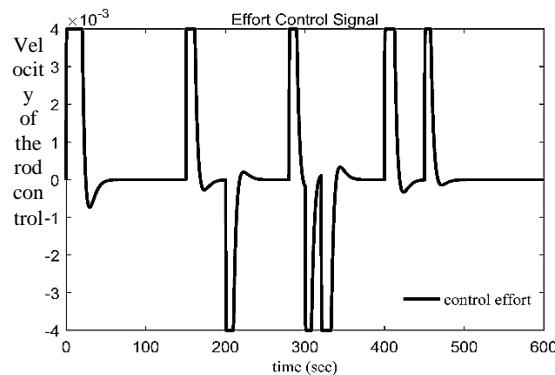

Fig. 12 Effort control signal for the third scenario

شکل 12 سیگنال کنترلی برای سناریوی سوم

5- نتیجه‌گیری

در این مقاله کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید مبتنی بر توابع لاغر، برای کنترل توان هسته سیستم کاهش مرتبه یافته راکتور آب سبک تحت فشار، به منظور ردیابی تغییرات بار، طراحی و شبیه‌سازی شده است. ردیابی تغییرات بار راکتور آب سبک تحت فشار به علت غیرخطی بودن و مرتبه بالا بودن مدل آن، بسیار سخت و مشکل است. همچنین کنترل پیش‌بین علی‌رغم قابلیت بالا در ردیابی سیگنال مرجع، حجم محاسبات بالایی را طلب می‌کند که با توجه به بعد بالای مدل سیستم، حجم محاسبات طراحی کنترل کننده پیش‌بین سنگین‌تر نیز خواهد شد. کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید بر توابع لاغر حجم محاسبات کمتری نسبت به سایر کنترل کننده‌های پیش‌بین دارد، بنابراین اعمال کنترل کننده پیش‌بین تابعی پیشنهادی بر روی مدل سیستم راکتور آب سبک تحت فشار که با روش برش متداول کاهش مرتبه یافته، با وجود کارایی بالا حجم محاسبات را کاهش داده است. نتایج شبیه‌سازی به خوبی کارایی روش پیشنهادی در کنترل توان هسته برای ردیابی تغییرات بار را بر روی مدل کاهش مرتبه یافته با حجم محاسبات کمتر نشان می‌دهد. همچنین نشان داده شده است که کنترل کننده پیشنهادی در حضور اغتشاش نیز با ارضای اهداف کنترلی و دفع اثر اغتشاش به خوبی به ردیابی بار پرداخته است.

مشاهده می‌گردد که فرمان کنترلی محدودیت اعمالی را ارضاء نموده است. مشاهده می‌گردد که با وجود این که مدل سیستم کاهش داده شده است ولی خروجی همچنان مانند حالت سیستم مرتبه کامل، ورودی مرجع را دنبال می‌کند.

3-4- سناریوی سوم) کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید مرتبه کاهشی در حضور اغتشاش

در این قسمت تاثیر کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید مرتبه کاهشی را برای ورودی مرجع $\%70 \leftarrow \%80 \leftarrow \%90$ مقدار نامی توان هسته و در حضور سیگنال اغتشاش نشان داده شده در "شکل 9" بررسی شده است. سپس در "شکل‌های 10-12" به ترتیب نمودار خروجی سیستم، نمودار حالت‌های سیستم و نمودار فرمان کنترلی نشان داده است. در "شکل 10" خروجی سیستم کاهش مرتبه یافته برای کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید و در حضور اغتشاش نشان داده شده است.

همان‌طور که در "شکل 10" مشاهده می‌شود کنترل کننده پیش‌بین تابعی مقید مرتبه کاهشی اغتشاش را به خوبی دفع نموده و مسیر مرجع را دنبال می‌کند. مشاهده می‌گردد که با وجود این که مدل سیستم کاهش داده شده است ولی خروجی همچنان مانند حالت سیستم مرتبه کامل، ورودی مرجع را دنبال می‌کند. در ادامه نمودار حالت‌های سیستم و فرمان کنترلی سیستم نشان داده شده است.

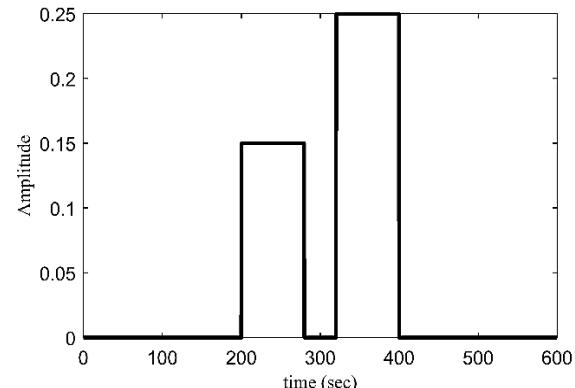

Fig. 9 Disturbance signal applied to the reduced order system

شکل 9 سیگنال اغتشاش اعمال شده به سیستم کاهش مرتبه یافته

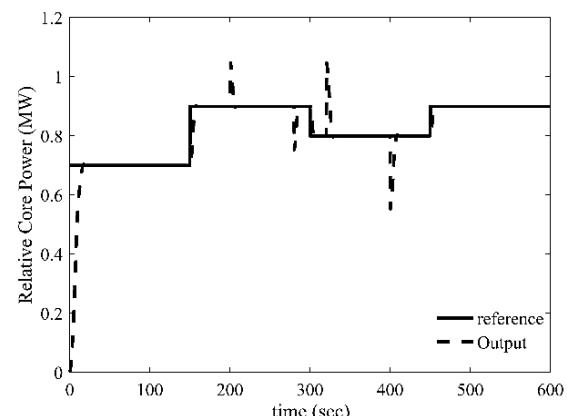

Fig. 10 The relative core power output of proposed control system for the third scenario

شکل 10 خروجی توان نسبی هسته سیستم کنترل پیشنهادی در سناریوی سوم

- Conference Intelligent Systems*, Slovenia, pp. 27-30, 2007.
- [8] M. Boroushaki, M. B. Ghofrani, C. Lucas, M. J. Yazdanpanah, N. Sadati, Axial offset control of PWR nuclear reactor using intelligent techniques, *Nuclear Engineering and Design*, Vol. 227, No. 3, pp. 285-300, 2004.
- [9] C. Lin, H. W. Lin, Application of fuzzy logic controller to load-follow operations in pressurized water reactors, *Journal of Nuclear Science and Technology*, Vol. 31, No. 5, pp. 407-419, 1994.
- [10] H. L. Akin, V. Altin, Rule-based fuzzy logic controller for a PWR-type nuclear power plant, *IEEE Transaction on Nuclear Science*, Vol. 38, No. 2, pp. 883-890, 1991.
- [11] Z. Dong, Adaptive PD power-level control for pressurized water reactors, *Proceedings of the 19th World Congress, The International Federation of Automatic Control*, Cape Town, South Africa, August 24-29, 2014.
- [12] M. N. Khajavi, M. B. Menhaj, A.A. Suratgar, A neural network controller for load following operation of nuclear reactors, *Annals Nuclear Energy*, Vol. 29, No. 6, pp. 751-760, 2002.
- [13] H. Eliasi, M. B. Menhaj, H. Davilu, Robust nonlinear model predictive control for nuclear power plants in load following operations with bounded xenon oscillations, *Nuclear Engineering and Design*. Vol. 241, No. 2, pp. 533-543, 2011.
- [14] G. Wang, J. Wu, B. Zeng, Z. Xu, W. Wu, X. Ma, State-space model predictive control method for core power control in pressurized water reactor nuclear power stations, *Nuclear Engineering and Technology*, Vol. 49, No. 2, pp. 1-7, 2016.
- [15] M. A. F. Martins, D. Odloak, A robustly stabilizing model predictive control strategy of stable and unstable processes, *Automatica*, Vol. 67, No. 1, pp. 132-143, 2016.
- [16] M. Ghorbani, S. K. Hosseini Sani, Nonlinear model predictive control of Stewart platform 6 dof, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 16, No. 1, pp. 41-50, 2016. (in persian) (فارسی)
- [17] M. Shahbazzadeh, S. J. Sadati Rostami, S. Minagar, Designing model predictive control for trajectory tracking of a wheeled mobile robot using laguerre functions and exponential data weighting, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 17, No. 10, pp. 20-28, 2017. (in Persian) (فارسی)
- [18] M. Alizadeh, M. Ebrahimi Dormiyani, M. Noori Dabir, Model predictive and adaptive controller design of Tri-Tilt rotor VTOL UAV by using multi-body modeling, *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 17, No. 6, pp. 179-189, 2017. (in Persian) (فارسی)
- [19] N. bigdeli, The design of non-minimal state space fractional-order predictive functional controller for fractional systems of arbitrary order, *Journal of Process Control*, Vol. 29, No. 1, pp. 45-56, 2015.
- [20] E. J. Davison, A method for simplifying linear dynamic systems, *IEEE Transaction on Automatic Control*, Vol. 11, No. 1, pp. 93-101, 1966.
- [21] G. Obinata, B. D. O. Anderson, *Model Reduction for Control System Design*, pp. 1-60, London, Springer Verlog, 2001.
- [22] H. Nasiri Soloklo, R. Haj Mohammadi, M. M. Farsangi, Model order reduction based on moment matching using legendre wavelet and harmony search algorithm, *Iranian Journal of Science and Technology*, Vol. 39, No. 1, pp. 39-54, 2015.
- [23] H. Nasiri Soloklo, M. M. Farsangi, Chebyshev rational functions approximation for model order reduction using harmony search, *Sceintia Iranica*, Vol. 20, No. 3, pp. 771-777, 2013.
- [24] B. C. Moore, Principal component analysis in linear systems: controllability, observability and model reduction, *IEEE Transaction on Automatic Control*, Vol. 26, No. 1, pp. 17-32, 1981.
- [25] Z. Dong, A neural-network-based nonlinear adaptive state-observer for pressurized water reactors, *Chinese Automation Congress*, Chengsha, China, November 7-8, 2013.
- [26] M. A. Schultz, *Control of Nuclear Reactors and Power Plants*, Second Edition, pp. 124-186, New York: McGraw-Hill, 1955.
- [27] L. Wang, *Model Predictive Control System Design and Implementation using MATLAB*, pp. 85-147, London: Springer, 2009.
- [28] B. Kouvaritakis, M. Cannon, *Model Predictive Control: Classical, Robust and Stochastic*, pp. 13-64, Switzerland: Springer, 2015.
- [29] B. Wahlberg, System identification using laguerre models, *IEEE Transaction on Automatic Control*, Vol. 36, No. 5, pp. 551-562, 1991.
- [30] N. L. Ricker, Model predictive control: state of the art, *Proceedings of the Fourth International Conference Chemical Process Control*, Padre Island, TX, pp. 271-296, 1991.
- [31] L. Wang, Discrete model predictive controller design using laguerre functions, *Process Control*, Vol. 14, No. 2, pp. 131-142, 2004.
- [32] F. Borrelli, A. Bemporad, M. Morari, *Predictive Control for Linear and Hybrid Systems*, pp. 29-32, United Kundom: Cambridge University Press, 2017.
- [33] S. Boyd, N. Vandenberghe, *Convex Optimization*, pp. 241-249, New York: Cambridge University Press, 2004.

6- فهرست علائم

ضریب مقیاس‌بندی چندجمله‌ای لاغر	a
کسری از توان راکتور که در سوخت باقی مانده	f_f
مجموع واکنش‌پذیری میله کنترل	G_r
ظرفیت گرمایی دبی جرمی خنک کننده آب	M
تعداد ترم‌های چندجمله‌ای لاغر	N
چگالی نوترون نسبت به شرایط نامی	n_r
توان واقعی هسته	$P_a(t)$
توان نامی هسته	P_0
میانگین دمای سوخت	T_f
دمای مجرای خروجی خنک کننده آب	T_i
دمای ورودی خنک کننده آب	T_e
سرعت میله کنترل	Z_r
علائم یونانی	
ضریب واکنش‌پذیری خنک کننده آب	α_c
ضریب واکنش‌پذیری دمای سوخت	α_f
شکست نوترون‌های تاخیری موثر	β
چگالی موثر ماده تشکیل شده جدید	λ
ظرفیت گرمایی خنک کننده آب	μ_c
ظرفیت گرمایی سوخت	μ_f
واکنش‌پذیری	ρ_r
واکنش‌پذیری تولید شده توسط حرکت میله کنترل	$\delta\rho_r$
طول عمر نوترون‌های بر انگیخته شده	Λ
ضریب انتقال حرارت میان سوخت و خنک کننده آب	Ω
ماتریس ضرایب چندجمله‌ای لاغر	Ψ
چندجمله‌ای لاغر زمان گستته	Γ
بالانویس‌ها	
ترآن‌هاده ماتریس	T
عملگر مزدوج مختلط	*
باže نمونه‌برداری سیستم زمان گستته	Δt

7- مراجع

- [1] P. Elkemann, *Emergency Planning for Nuclear Power Plants*, pp. 1-17, Baton Rouge: CRC Press, 2017.
- [2] S. H. Qaiser, A. I. Bhatti, M. Iqbal, R. Samar, J. Qadir, Model validation and higher order sliding mode controller design for a research reactor, *Annals of Nuclear Energy*, Vol. 36, No. 1, pp. 37-45, 2008.
- [3] G. R. Ansarifar, S. Saadatzi, Nonlinear control for core power of pressurized water nuclear reactors using constant axial offset strategy, *Nuclear Engineering and Technology*, Vol. 47, No. 7, pp. 838-848, 2015.
- [4] G. Li, Modeling and LQR/LTR control for power and axial power difference of load follow PWR core, *Annals of Nuclear Energy*, Vol. 68, No. 1, pp. 193-203, 2014.
- [5] G. R. Ansarifar, H. R. Akhavan, Sliding mode control design for a PWR nuclear reactor using sliding mode observer during operation, *Annals of Nuclear Energy*, Vol. 75, No. 1, pp. 611-619, 2015.
- [6] G. R. Ansarifar, M. Rafiei, Second-order sliding-mode control for a pressurized water nuclear reactor considering the xenon concentration feedback, *Nuclear Engineering and Technology*, Vol. 47, No. 1, pp. 94-101, 2015.
- [7] S. S. Khoramabadi, M. Boroushaki, Intelligent control of nuclear reactors using emotional learning, *Proceedings of the 10th Information Society*